

TOPONÍMIA DE LA VALL DE CAMPRODON

Rosa Mª Torallas i Rous

Agraeixo la gran ajuda que m'ha ofert, mossèn Julià Pascual, de la parròquia de Vilallonga de Ter, perquè aquest treball arribés a terme.

Així també la col·laboració de Marià Anglada, Joan Juncà i Josep Blanch.

*Per què t'amagues, Camprodon fresquívol,
violeta del bosc en ta ribera,
en ton sojorn d'eterna primavera
no vols que sentin tos suaus olors ?*

J. Verdager

Cant IV del seu poema "Canigó"

CAMPRODON I ALGUNS POBLES DE LA VALL

Camprodon.- El 904 "*Campus rotundus*" És la primera vegada que surt documentalment. Segons Mossèn Julià, és: Campus = (Plana); Rotundus = (Rodona). El camp amb significat de pla com el "*Camp de Tarragona*" (comarca) o "*Tierra de Campos*" (Castella). És la plana que es troba entre la Costinyola, Can Pascal, els dos Sant Antonis i el Castell.

Llanars.- (Làndar) Vol dir "*garriga*" = terra no controlada (S.X "*in val·le Landarense*") i s'estenia a Freixenet.

Vilallonga de Ter.- Aquest nom ve de "*Vila llarga*". Va des del Catllar fins a la Miranda.

Setcases.- Set barraques de pastor.

Molló.- El 936 *Molyone* - Moly que pot significar el nom d'una herba que curava d'embruixaments.

Xenturri.- Grexenturri - Crexenturri. Grexer = Nom celta del propietari. Urri = població, en basc.

Bolòs.- Segons en J. Coromines la "o" oberta significa que hi devia haver hagut una "r" final i per tant és un nom basc que pot significar "*mola de muntanya*".

Abella.- *Apilia* = país d'abelles.

La Roca de Pelencà + Pot venir de "*fortalesa*" o de + "*pèl de ca*" (herba) - *pelonchano* - pelocano - pelancà.

Beget.- (S.X 965) Ja es deia Beget o *Beieto*. Hi ha qui diu que és un nom vingut del migdia de França.

Tegurà.- Les dades de la documentació medieval apunten a una base fonètica bastant segura: *Tegurano* predomina en el baix-llatí en forma aclaparadora i apareix ja (documentat) el 977, després en els anys 1188, 1260, 1300, etc.; És important la variant Tegurán anys 1163 i 1359 i Tegurà, anys 1298, 1341, 1624 i 1711, perquè la "u" no és mera grafia, una artificial llatinització. Com a excepció només trobem en data arcaica un document de 978 que dona *Trugurano*. Formes en "Tra" no apareix fins el segle XIV. Encara que una grafia "Tragorà" amb "o" s'ha usat en la documentació eclesiàstica, (segons Mossèn Pascual) que és solament en generacions recents. Fora d'això la "u" és constant i la "e" molt més freqüent i antiga que la grafia "Tra-", evident cas de pronúncia oriental moderna.

Essent així l'anàlisi fonètica ens condueix a una base "*Tricorianum*" a acceptar quasi cegament: que si tinguéssim una G etimològica aquesta havia de desaparèixer en aquesta combinació ens ho mostren "teula" - *Tegula*, "neulella" - *Ligulella*; és sabut que la totalitat dels noms en -à- (ANU) provenen a Catalunya de bases en -IANUM, quasi sense excepció, i no pas en -ANUM.

Es tracta evidentment d'un derivat adjectiu del nom de la tribu gèl·lica dels Tricorii, assentada en la part sud del Delfinat, o sigui l'actual departament de la Isère, al sud de Grenoble, que és també l'ètimon del nom de la ciutat bretona de "Treger".

TOPONÍMIA DE LA VALL DE CAMPRODON

MASIES:

La Campa.- És un apel·latiu dels habitants que es deien Campa.

La Comota.- O la Coma, aquest nom és degut a que la muntanya fa com una conca o clotada, que en català és // "coma" i en castellà "Abeguada".

El Miàs.- El 1139 era un cognom d'un Bernat Miàs; 1423 a Camprodon hi havia un Mateu Miars. El Miàs pot ésser una confusió de l'eliminació de la "ll" que aquí a la vall de Camprodon pronunciem "i". Deriva de Miliars. Nota.- Al Ripollès quan en la paraula hi ha una "ll", es converteix en "i". Ex. *Molione* - Molio - Moïd.

Can Pascal.- Es va introduir al s. XVII i va substituir al nom germànic Llandrius "*de landrisi*" que era el genitiu i donà lloc a "iu". El primer document data de finals del s. XII, és un decret d'Alfons I d'Aragó i Catalunya.

El Grau.- 1017 era un alou (propietat que no depèn de cap senyor feudal) situat "*in grado*". S'explica el nom perquè agafa la vall, que l'acoronen les single-res de la serra del Nevà. Allà hi ha com uns escalonats de muntanya, i d'aquests escalonats se'n diuen "*Graus*".

Can Barmateres.- Aquest nom ve de Molló, allà en diuen Barmateres, no hi ha documents. L'explicació pot ésser que està a sota d'un camí ramader cap a l'Empordà i de temps immemorial hi hagué termes. Pot significar "Bar Baix" sota les termes o metes.

La Balmeta o Baumeta.- Pot derivar de Bau (cingle) i meta (terme que de la muntanya en avall se'n diu "*confrontanes*").

Can Vaca Negra.- Aquest nom és modern. Al s. 22, 23 hi tenien una vaca negra.

Les Serres.- Mas, al qual se li ha donat el nom de les muntanyes on es va construir.

La Gironella.- Apel·latiu dels primers habitants.

Les Fonts.- Neixament de petits rius. En el Ripollès, solen pluralitzar els noms. Ex.: Coma de fresser - Coma de fressers; Carboner - Carboners.

Els Solans.- Lloc on hi toca el sol. És plural, i també pot ser, el "Solan", i això podria ser perquè conservés la "n" antiga com Camprodon.

Cal Rodó.- Casa que està en una conca rodona.

El Guillot.- Al 1729 "El Guillot" encara conservava el nom romà (documentat el 904) "*Magrià*", nom que es considera que va ser posat a una vila romana. En deien "*El Magriò de dalt*".

Can Xeco.- Dissimilació de la T. Possibilitat d'algun txecoslovac en el castell de Camprodon, com al poble també hi ha "Cal Xec" (botiga).

Can Sau.- Nom corrent a la comarca de Camprodon. 1365 es documentà un Berenguer Sau al Castell de la Roca de Vilallonga, que encara se'n diu "*Can Sau*" i l'amo del Castell de la Roca es deia també Sau; per tant també és un apel·latiu, ja que hi havia un vescomte d'Evol que es va casar amb una pubilla del Sau de la Roca, i va quedar aquest nom.

Can Fogonella.- És possible que procedeixi del "Mas de Surroca" de Fogonella que vol dir *Fecundel·la* = hi ha bones terres.

El Sibilla.- Fins el 1580 es diu "*Mas Maians*", anomenat així, perquè està entre el mas Blanc i el Noassà. Al cap de poc temps va prendre el nom de la mestressa, que era de Camprodon.

Els Oms.- Ha pres el nom d'un arbre = om (*ulmus scabra*).

El Vilas.- Ve de "*El Vilars*", vila.

La Casanova.- Casanova de la Batllia. Caseta afegida a la gran masia coneguda per la Batllia.

La Boixeda.- Casa envoltada de boixos.

Puja Francó.- El 904, vila de la parròquia de Camprodon. Ve del llatí = *Pugna Francorum*. *Puigna* (1251). Puja Francó des de finals del s. XVI daten documents de l'any 1580. La gent del país l'anomena Puja Francó i a conseqüència de l'evolució lingüística Puig de Francó.

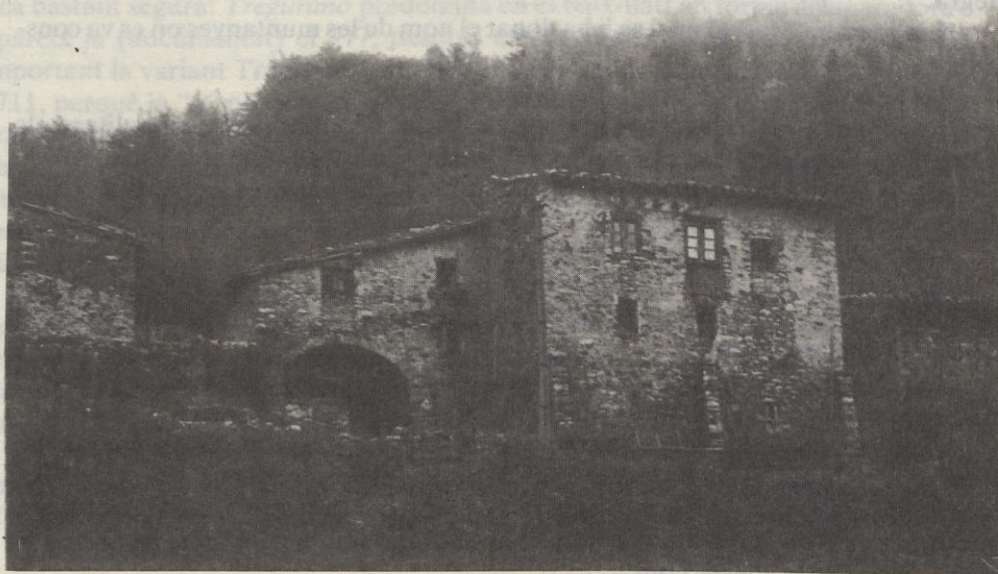
La Batllia.- El Batlle, persona que administrava la vila de Puja Francó, per compte d'un noble.

La Tosquera.- Mas que està edificat sobre un cingle de pedra tosca.

El Mas Blanc.- El 1580 ja és el mas Blanc. Fins dos o tres anys abans era el "*Mas Caselles*" segurament, degut a un canvi de propietari que es deia Blanc, el mas va prendre aquest nom. No estranyi el que no hi hagi l'article, ja que en aquesta vall es tendeix a suprimir-lo. Ex.: pla de l'oriol - pla oriol; jaçe d'un que es deia Salvat - jaçe sovat.

La Quera.- Masia voltada de penyes.

Can Pascal

La Campa

Les Cabanyes.- Se'n deia les "*Escabanyes*" article que encara fan servir a Mallorca i també en algun lloc, com a Molló que hi ha el : PLAN-SES-OMES hauria de ser : PLA DE LES OMES. Segons la norma d'en Coromines quan no diem l'article, es tot una paraula: Ex.: Passem per Fontlletera, passem per la Font fresca. Ex.: passem per Fra-Joan, passem per la Font de Fra Joan.

Fabert.- (Nom germànic) Antigament anomenat "*frabert*" i es va suprimir una "*r*" perquè quan se'n trobaven dues en una sola paraula se'n suprimia una.

Les Boleteres.- Abans era anomenat el "*Mas Xenturell*" 1730. Es va dir així perquè s'hi va començar a trobar bolets.

Xenturri.- 904 "*Grexenturri*" nom celta - Ibero - Basc *Grex* = nom del propietari. *Urri o uri* = població en bascoide. No cal estranyar-se ja que, hi ha altres noms bascs, com Bolòs, que pot significar en basc, bola de muntanya.

El Riferet.- A finals del s.X "*Rio Fredo*". Hi ha hagut una evolució normal, és a dir, quan hi ha vocal accentuada, es perd la vocal anterior a l'accent.

El Sitjar.- Ignoro la data que va canviar el nom; fins modernament, és considerada que possiblement va venir del Sitjar de la Molina. Ve de "*Sitjar*" que en castellà seria "*silo*" per a conservar el blat.

Salelles.- S'anomena així perquè hi ha moltes saleres per posar la sal al bestiar.

El Seguer.- Es diu així perquè a sobre la casa hi ha un cingle anomenat "*De la Bau*", hi ha forats i esquerdes on normalment podien fer rusc les abelles. *Bau* = cingle. Bals - baus.

La Farga.- S'anomena així perquè hi hagué una farga, fundada per la companyia "*El Veterano*" el s. passat.

El Pla de les Arques.- Arca, vol dir terme del poble i està a tocar unes penyes anomenades per la gent, les "*Arques*" al cap de terme de Bolòs.

Les Planelles.- Pla enlairat al cim d'una muntanya.

El Pla de l'Ars.- Ve d'un Ars i pot tenir relació amb el nom de Salarça. Aquí a la vall, hi ha tres colls: Salarça, Cavallera, Beget.

El Molladar.- El Molladar de baix era aprop del riu, (Mollada) i va desaparèixer en l'aiguat de l'any 1940 i a la casa que hi havia damunt se li donà el nom de El Molladar.

Tal Ric.- Nom germànic. Al s. X, XI, i XII es van posar de moda els noms germànics. Ted'ric / Teuric / Tal Ric. A Girona, la pronunciació és diferent de la de Lleida; en el s. XIII la "*e*" es va suprimir, per la "*a*" és a dir: tel / tal, desapareix l'accent de la vocal anterior i llavors diem "*Tal Ric*".

La Masó.- Si fos "*Mesó*" ("*e*" antiga) podria ésser un hostal. Masó = *mansione* = estada.

Tremoledes. Ve d'un arbre que en diuen trèmol.

El Llinars.- Hi devien fer llí (teixit per fer llençols).

Can Surroca.- No hi ha roques al voltant de la casa, per tant és apel·latiu, abans dit "*Mas Prat*" o Mas Fornells.

El Castanyer.- Masia envoltada de molts castanyers.

El Ricard.- Nom germànic; també pot ésser modern d'un apel·latiu.

El Bes.- Nom d'un arbre (arbre Blanc).

Els Ferrers.- Nom propi de la persona que hi vivia.

El Balocell.- Hi havia viscut un que se'n deia Balocell. (A mitjans del s. XIV).

La Farga.- (Baget) Degut a una farga, instituïda a finals del s. XVIII.

Can Batlle.- Apel·latiu d'ofici, però antigament conegut per "*Mas Albet*" (abundància d'aigua).

Can França.- Nom que li varen posar per tenir tanta frontera. Abans se'n deia Mas Preses. Al costat hi ha "La Maçana" que vol dir, producció de pomes; i un altre mas anomenat "La Cisterna", que encara existeix. Treien l'aigua d'una cisterna.

Can Barraquet.- Es va anomenar així perquè es va aixecar damunt d'una balma.

Putxulina.- Originari de Puig - Saulina. Ve de "*Aulina*"; la "*au*" / o, però perdre l'accent es pronuncia "*u*".

La Bellabriga.- Significa protegit del vent.

Les Cortades.- Curtada o quarterada de terra.

El Solà d'Avall. El Solà d'Amunt.- Masies on hi toca molt el sol.

El Morer.- Pot ésser un apel·latiu o bé nom de l'arbre de moreres (?).

Moli d'en Moni.- Apel·latiu. Mas on hi havia un molí.

Can Batlló.- Nom que prové de "*Batlle*" (en aquell temps una mena de procurador) Batlló. El nom bàsic fins el s. passat era "*El Mas Contreres*".

Can Pere Pau.- Apel·latiu.

Can Pere Jan.- Apel·latiu.

Can Gallina.- *Callus* (pedregós). En català la "g" es canvia fàcilment en "c", com Grexenturri - Crecenturri. A Setcases encara hi ha la muntanya de Gal·linàcies, on encara hi ha galls salvatges.

Cal Noi.- Apel·latiu.

El Bugarès.- Derivat de la paraula Burg (veïnat).

Can Pernam.- (El 1208-1209) era el Mas Juendó (apel·latiu).

La Jaça.- Lloc on a la nit hi tanquen els xais.

Can Moner.- Antigament anomenat Mas Jané (apel·latiu).

El Mas Ventós.- Casa on hi toca molt el vent.

Les Casetes.- Casa petita.

Can Marçal.- Nom pres de l'abundància dels ocells marcers que hi van a la primavera, perquè és molt arrecerat i molt assolellat.

Can Costa.- Casa situada al cim d'un pendent.

El Carol.- Apel·latiu. Vegeu l'anomenat "*Querol*".

Casa Sola.- Casa aïllada dalt d'una muntanya.

El Griu.- Mas anomenat així, pel fet que hi ha uns animals anomenats grius (griots) relacionats amb bruixes.

El Roda.- Apel·latiu.

Can Bac.- Casa situada en el bac o bé apel·latiu.

El Puixeu.- El 1610 apel·latiu.

Mas Pomer.- *Pomerio* (nom d'un dels primers habitants) (notari).

Cal Gabatx.- Nom que prové de França (s'anomenen així els qui no són propis de França). Abans dit "El Mas Ferrús".

Mas Ventós

El Cros.- Nom d'un veïnat antic que el 1194 s'anomenava "*Cros*" (tancat). Abans era el nom del cap mas que feia una conca que tancava.

El Buc.- El nom pot venir d'una clotada fonda, aspre, rocós de penyals, o bé d'un buc d'abelles.

Can Peiró.- Peirató / peira (pedra).

Lafia.- Camí de ronda exterior a la muralla. Possible canvi de "v" "f".

Can Pauxà.- Xa (Sebastià). Antigament mas "*Pau Sebastià*".

Can Ribera.- Mas aprop d'un riberal.

Tubert.- (*Thiudiberth*). Nom evolucionat de procedència germànica (els noms germànics s'havien posat de moda en el s. X i XI).

Cal Tec(h).- Mom pre-romà. Poble i més aviat -riera- (relacionat amb la riera de Prats de Molló i d'Arles del Tec).

Can Jana.- Apel·latiu.

Can Ralic.- Diminutiu de la Ral, anomenat primer Reial / Real / Ral. (El 1240, Jaume I volia fer-hi una població).

La Teuleria.- Deriva de teula.

El Barrancot.- Masia prop d'un barranc.

La Maçana.- (*Matiana*) pomerar. Mas desaparegut i que darrerament se'n deia: La Cisterna. Vol dir, producció de pomes. En el primer document en què se'n parla és el reconeixement conforme el poble de Beget amb la Maçana pertanyia al Monestir de Camprodon.

El Sunyer.- Apel·latiu, derivat d'un dels primers habitants.

La Vila.- Un cap mas (masia principal del veïnat) pertanyent a Sant Pere de Besalú.

El Sayol.- (Vilallonga) Anomenat "*Mas Frabert*" Aquest nom s'ha usat més en escriptures que en el llenguatge parlat, i no ha perdut la "r" com normalment passa quan hi ha dues "r" a la mateixa paraula. Ex.: Fabert de Molló. (Apel·latiu provinent de Camprodon). Faitus (Fraiturs). Muntanya trencada (*fracturis*).

El Mas Julià.- Apel·latiu.

Planella.- A Mitjans del s. XIV coneguda ja, com a Planella (apel·latiu).

La Sala.- Fins el 1600 s'anomenà Mas Camps. Després va canviar de nom adoptant el nom del castell o de la fortalesa (que en altra temps s'anomenaven sales) que es va establir el s. XIV, substituint el castell del "*Catlà*". (Castellar / Castlà / Catllà).

A Can Sans.- Nom modern, de principis del s. passat. Ve de "*Sancho*". (Sanç).

A Can Jaumeta.- Apel·latiu.

Junes.- (Junyents) El 1190 *Junyenthis*, que significa, que es barregen les aigües de Ter, la riera de Junyents i la de Tregurà (anomenada per la gent, el "*puntiró*" - que ve del "*Clot de Puntiró*" - que segons Joan Coromines, és un nom d'ascendència celta (surotàpica) que significa "*port*" en celta.

Can Cotet.- Apel·latiu. A finals del s. XIII s'anomenava "*El Mas Barberà*" i posteriorment "*Cotei*" (Cotey) i actualment "*Cotet*", nom propi d'un dels primers moradors a Abella, que es deien "*Cotets*".

El Quer.- La casa estava sobre una roca, però s'ha de tenir present que en el

segle XIII els habitants s'anomenaven "*Quers*" (*queribus*).

La Barruda.- Antigament "*El Mas Borrut*" i també se'l coneixia per "*El Mas Aloer*". El nom de "*Borrut*" diuen que ve de vermellós.

Cal Huguet.- Apel·latiu.

El Borrasser.- Podria venir de "*borra*" que significa torrent. (Com el torrent Burrò (Borrò)).

El Vinardell.- Hi ha el coll de Vernadell, que pot venir de verns (verneda). I el Vinardell pot tenir la mateixa evolució. A vegades, canvia la "e" amb "i".

El Mariner.- Apel·latiu, es diuen Guàrdia, i s'havien dit Serrat i Mariner, per tant més que llegenda, és el nom d'unes terres que hi havian allà.

Llegenda del Mariner de Sant Pau (recollida per mossèn Verdaguer i la té consignada en el seu llibre "*Rondalles*").

"Es conta que un home de mar, havent perdut el seu vaixell, la muller i els fills, féu propòsit d'abandonar el seu país maleïnt la mar que li havia arrabassat la família i els béns i, arreplegant un rem, única cosa que li restava, féu camí terra endins.

Per tal d'oblidar la seva desgràcia decidí d'establir-se en un lloc de l'interior on no pogués sentir parlar mai de la mar ni de res que hi fes referència. I amb aquesta obsessió anava preguntant a la gent que trobava pel camí si coneixien aquell estri que portava a l'espallla.

D'aquesta manera arribà a Sant Pau de Segúries. Treballà la terra, es tornà a casar i vingueren nous fills al món; un d'ells construí aquell gran casal que es coneix amb el nom de "El Mariner" en record del seu pare."

RIUS

El Ter.- Segle X = *Tezer*. En ple segle X, *Teceris* (965).

Ritort.- Anomenat en el segle XI (1017) *Rivo-torto* i actualment Ritort.

RIERES

Riera de Vall-Llobre.- Document el 1617 *Val-le Lobrica*.

Riera d'Abella.- Tambè anomenada de "*La Roca*" des del s. XIII fins els nostres temps.

Riera de *Pelonchano*.- O sigui de "*Paloncà*", no semblen ser massa verídics els documents que posa "*Peloncano*". Ve de pèl de ca (herba que en molts indrets se'n diu "*margall*").

Riera d'Espinalva.- La gent l'anomena "*Espinauga*".

Riera de Truiterens.- Nom germànic. Més avall és la Riera de Llebro.

Riera de Maians.- Més cap avall se'n diu de les "*Doris*" o "*Dòries*" nom íber o basc que pot venir de "*Doriga*" (cingle).

Riera de Faitús.- Antigament *Fraiturs* (*Fracturis*) trencada.

Riera del Rodà.- El 1584 s'enterra un rodà de Llanars davant l'església Santa Maria. Apel·latiu.

Riera de Carboners.- Hi havia carbó.

TORRENTS

- Torrent.- (Aquí a la vall sovint diem torrent, en lloc de riera).
 Torrent de la Coma d'Orri.- Orri = *Cabanyes*.
 Torrent de Pastura.- Documentat el 1574, derivat de pastura.
 Torrent del Catllà.- (Call-llà) documentalment. Nom relativament modern; el 1554 s'anomenava Riera de Palomeres.
 Torrent de la Bena.- Probablement, nom celta que significa "*clotada*".
 Torrent del Dob.- Nom probablement celta que significa "*fondalada*".
 Torrent del Bontiró.- Nom probablement celta, que segons J. Coromines, significa "*pori*".
 La Torrentera o Torrent de la Planella: Planella = pla enlairat.
 Torrent de Turul·lura.-
 Torrent del Saiol.- En el segle XIII, Torrent Frabert. Relacionat amb Fabert.
 Les Dous.- A Fabert i a Abella, el nom tradicional és Dous, encara que en Cèsar August Torras, transcriví, "*Les Adous*" i molts fent-li cas en diguin "*Adous*".
 Torrent Negre.- Continuació del de "*Les Dous*" i té un afluent que se'n diu el Torrent de la Beina, (beina significa probablement, camí i n'hi ha un altre en els Oms de Freixenet).
 Torrent de les Pedreres.- Està aprop de la Font de Sant Patllari i continua amb la Riera de Sant Patllari, i desemboca al Ritortell.
 Ritortell.- Afluent de Ritort i diminutiu del mateix nom.
 Torrent Podrit.- Baixada d'un lloc que en diuen "*Els podrits*" i conflueix amb la Riera de Can Moné.
 Torrent del Duy.- Està al cap d'amunt del de Maïans.
 Torrent de la Grau.- Passa per Vilallonga, i també s'anomena Torrent del Quer.
 Torrent del Cordomí.- Nom antic.
 Torrent del Serradell.- Ve de "*serrat*".
 Torrent de Vallvigil.- Vall de *Vigilis* (1274). Està en el clot de Can Huguet, on hi ha la torrentera anomenada també de Can Huguet.
 Torrent de les Esqueroses.- (Les Querors) Article antic. Quers (*queribus*) Apel·latiu.
 Torrent del Llanarès.- És continuació del de Faitús i actualment se'n diu *La Riera de Faitús*.

NOMS DE CARRERS

Carrer València.- Fins a començament del s. XVI, s'alternaven els noms de carrer València i carrer de Santa Maria. El 1616 degut a l'aiguat a Camprodon el rector consignà que l'aigua baixava pel carrer València o Santa Maria. El nom València pot venir perquè hi havia la muralla a l'altre cantó de riu. València (fortalesa).

Carrer Issac Albènz.- Li varen posar aquest nom, a principi de segle, dedicat a l'Isaac Albènz, nascut a Camprodon. Abans s'anomenava carrer de L'Albareda, senyor, aquest, que amb els delmes de Molló va crear una institució benèfica aplicada més tard a l'ensenyament.

Plaça d'Espanya.- Primer es va anomenar "*Plaza de Carlos VII*", més tard, Plaça de la Constitució, després, Plaça de la República, i actualment Plaça d'Espanya.

La Placeta.- Nom que se li donà, per ser una plaça petita.

Carrer del Carme.- S'anomenava així perquè hi ha l'església del Carme, però actualment se'n diu carrer de Catalunya.

Carrer de la Molsa.- Carrer anomenat així, perquè no hi toca el sol, i s'hi fa la molsa.

Carrer de Josep Morer.- Alcalde que havia obert el Camidal, que era un camí estret.

El Camidal.- Camí enlairat, estret i enmig de penyes, que venia de l'Empordà travessant tota la Garrotxa; passava pel camidal, saltava pel davant de Cal Campaner, seguint pel Pont Nou i s'enfilava cap a Abella (que per l'ús de "i" consonant en lloc de "ll" en aquesta vall, pronunciem "*Beia*" perdent la vocal inicial), pel Serrat de la Creu i després cap a la Collada Verda i Vall de Ribes.

Plaça del Dr. Robert.- Se li va donar aquest nom a començament de segle, en homenatge al Dr. Robert, un dels primers estiuejants de Camprodon. Abans anomenat, El Parat del Molí / El Parat / El Prat (*Paradum*). Aquí conservem encara la vocal (parat) l'accent no ha afectat la vocal.

Carrer de Ferrer Barbarà.- Abans anomenat Carrer de Cantallops, (vinguts de Beget). Ferrer Barbarà féu reconstruir totes les fonts, passava els estius a Camprodon i li havien dedicat un passeig que actualment no existeix.

Plaça dels Quatre Cantons.- Se li donà aquest nom perquè hi ha confluència de quatre carrers. Abans s'anomenà Plaça dels Basters (feien bastos) després Plaça de Cèsar August Torras, nom que se li donà actualment, encara que popularment diem tots "*Els Quatre Cantons*".

Carrer Freixenet.- Carrer que porta cap a Freixenet.

Carrer de Lluís Jover.- Nom que se li donà en homenatge, perquè va ésser el que es va preocupar d'aixecar l'hospital.

Carrer Nou.- Carrer obert de fa poc.

El pont i veïnat d'enllà Ter.- Nom que se li donà a les cases que hi ha a l'altre cantó de riu.

Carrer de Sant Antoni.- Abans se'n deia carrer de Santa Maria, però a la llarga es va dir el carrer de Sant Antoni, perquè era el camí que portava a Sant Antoni.

MUNTANYES

Bastiments.- Aquesta paraula vol dir "*edificació*". Es diu que hi varen fer una barraca en plena guerra i a França en diuen: El Puig del Gegant.

Esquena d'Ase.- Pot venir el nom, de la semblança amb una esquena d'ase agegut. També pot venir d'un nom transfigurat d'una herba (?).

El Pic de la Dona.- No hi ha documents. A l'altre capdavall hi ha el "*Pic del Senyor*", a França (sobre Mantet).

El Coll de la Geganta.- Podria ésser "*jaganta*" que en celta significa "*pas estret*" perquè està de cara a Carançà que també vol dir "*estret*" "*rocós*", entre muntanyes.

La Portella de Mentet.- Està aprop del poble de Mantet (França) que pot venir de "*menta*".

Camp Magre.- Encara que ho digui l'Enciclopedia Catalana, antigament, el 1118, a la institució del mercat de Camprodon, se'n diu "*Campumg Maccrum*". El 1142 també es torna a repetir *Campumg Maccrum* (Marca Hispànica). Calm; en el s. X significava pasturatges, herbatges, en celta.

El Pic de la Llosa.- Se'n diu així perquè hi han lloses.

La congesta de la Llosa.- Està sota El Pic de la Llosa.

Roca Colom.- (Rocs blancs escampats).

Costabona.- Costa bona per els pasturatges.

Coll de Siern.- Nom celta. (Alguns diuen "*Cizern*").

Collada Fonda.- Vol dir "*fondària*".

El Collar de Prats.- Pas que mena a Prats de Molló des de Fabert.

Puig de l'Artiga.- Artiga, (rompuda = arrencar per conrear).

Els Esqueis.- Seguit de roques, sobre la Quera i Font ramut.

Font-Rubí.- Terra vermellosa al costat d'una font.

Serra del Nevà.- Apel·latiu de "*nevasiar*" (nevà). Al s. X se l'anomenava "*Roques Cabrianes*".

Serrat dels Ocells.- Era el camí que anava des de Camprodon a Bolòs i Salarça pel Bac Morell (Clot) apel·latiu.

Collet dels Ocells.- Camí antic per anar a Salarça i ara se'n diu el Collet dels Besos.

La Creueta.- Està a l'altre cap del Serrat dels Ocells. El 1662 eren les creuetes que separaven el veïnat del teulat del Grau.

El Collet dels Oms.- Està encarat amb els Oms i la brossa dels Oms darrera Sant Antoni vell (antic Cabrià).

Els Castellets.- Abans se'n deien "*Les Roques Cabrianes*" (nom romà) Primers documents 1601.

La Portella d'en Pitança.- A Camprodon hi vivia algú anomenat Pitança. Està entre les roques Cabrianes. Gràcies al document de 1604 s'ha pogut aclarir que aquestes roques eren les de sobre del Sivilla fins a les Rocasses.

Sant Antoni vell.- Hi ha una capella (l'ermita del sant). "Sant Antoni nou" (1316 m. alt).

Collet de Bonaire.- Segons en J. Coromines pot significar "*terra bona*" de fàcil conreu (cultiu).

Pla de Bonaire.- Les terres d'aquesta ermita es feien femar pel remat cada 10 anys.

El coll dels Pixadors.- Antigament "*picadors*" (els boscarols).

Mont Falgars.- Mont de les Falgueres.

Coll de Vernedell.- Ve de verns.

Puig de Coll d'Ares.- La creença de Mossèn Julià, és que ja eren cristians els de Molló i els de Prats de Molló (França) que anaven a adorar el déu Silvà o de les Sagrades Boscúries del qual en deien: "*Les Ares del Bosc*". És el Puig que fa frontera entre Espanya i França.

Rocabruna.- Roca bruna, morena.

Coll del Mal-rem.- Pas que mena a França, és carregós de mal pas, estret. Segons Monsalvatge el 1064 - amal rem.

Puig del Ruc.-

Coma Llarga.- Serra que fa frontera.-

Pic de Coma Negra.-

El Pla de la Primavera.-

Les Basses de Monars.-

El Trui.- (Trull).

Puig Cubell.- (Cabell) La gent va dir "*Caobell*" i a la llarga la "*ao*" / o i com que no és accentuada es posa "*u*".

Moixons.- Veinat de la Boixeda (planta). També podria ésser de boix perquè fàcilment s'ha canviat la "*m*" per "*b*". Ex.: Bestracà - Mestracà ; Belandrau - Melandrau.

Nousants.- Arnau Sants (mas) (deformació).

El Pic de les Agudes.- Entre Feiturs (Feitús) Vilallonga, i Setcases.

Els Clotegalls.- (Els Clotegais) entre Setcases i Vilallonga.

Pla de Lliens.- (herba).

Ascensió.- Oratori.

Coll de la Marrana.- (marra) (marrana) - roca.

Coll de la Marrana.- Marrà - Morrana = roca

Pas del Bou o Camí del Frau.-

Puig dels Lladres.-

Carlat.- (Roca ampla).

Caràs.- Bac sobre Carlat. Augmentatiu de "*car*" = roca.

Puig Ou.- (Puig d'Ou) Puig de l'Audal (?).

La Pujada d'Arrenca Fels.- Se l'anomena així perquè el pendent és molt acusat.

Collada de l'Alec.- Apel·latiu.

El Collet del Cabirol.- Pot venir de "*cervo*" o bé un apel·latiu.

Coll de Canemars.- Producció de cànem.

Xuriguera.- Nom que podria venir de "*rates*". En francès s'anomenen : "*souris*".

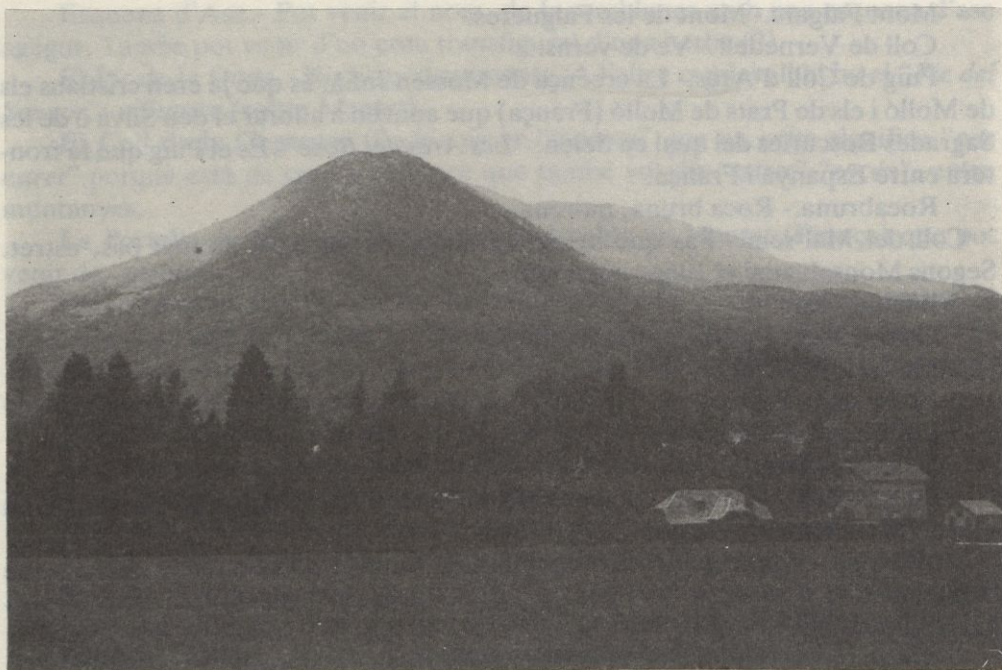
Carboners.- Carboners que feien carbó.

Vall-llobra.- El 1616 Vall-llòbrega.

Lliens.- Planta o herba.

Fembra morta.- Vol dir "*dona morta*". (s. XIV fembre = dona). Segons la tradició una noia va prometre que hi aniria a clavar el clavot de fer trumfes, i sense por, al clavar-l'ho s'hi va enganxar les fandilles i de l'espant es va morir.

Serra de Cavallera

La Roca

Les Caroses.- Alguns en diuen "*Les Escaroses*". Guarden encara, allò que vulgarment anomenem el "*salar*" dels articles; i molts en veure aixó, interpreten que vol dir "*montanyes lletges*". El nom és ben clar "*quer o car*" (roca) i en plural "*caroses*" (rocoses).

Coll Subirnas.-

L'Hortoi de Sant Joan.- Oratori (Molló).

Basses del Sitjar.- Lloc on es podria el cànem, sota el coll de l'Alec.

Coll de la Bau.-

Les Devesasses.- Sota els singles de la Portella d'en Pitança, anomenat així pels grans pasturatges que hi havia.

El Collet del Remei.- Al costat del Puig d'Ot.

El Bac de les Maries.- Nom d'alguns que s'anomenaven Maries, sota el Bac Morell.

Bac Morell.- Apel·latiu.

Puig dels Arcons.- Cap de terme que separava Bolós i Camprodon (Freixenet).

Duy.- Dull = deus d'aigua.

Maians.- Antic veïnat de Vilallonga que ara és una casa de pagès. Es troba antigament "*pasturis de Medianello*", any 1194; i Majanell i variants anàlogues només des de 1560. Com que afronta amb Maians i Baumeians és visible, per la situació quasi intermunicipal, que ha de ser, com tants noms de pastures compartides o intermèdies, un derivat de *Medianus*.

El Bac de Sant Antoni.-

Bosc de Sant Antoni.- (Les feixes).

La Costinyola.- (costa petita).

Serra de Cavallera.- Pot venir del pla afondalat que hi ha a les Fonts (mas).

La Roca Llisa.- Roca llisa a la muntanya.

El Camp Negre.- Hi ha terra negra.

Les Planes de Sant Ramon.- Ermita que ara és desapareguda degut al desviament de Camprodon. Només quedaven les parets de l'absida.

Puig d'en Bullici.-

El Pla de les Basses.- Hi ha una bassa.

Puig Cerverís o Cerverís.- És un dels grans cims de la vall inferior, 2203 m. alt. en el trifini de Vilallonga amb Pardines i Queralbs (Serrat). R. Amigó vol escriure-ho Sabarís, grafia arbitrària i contra la tradició, car ni ell ni mossèn Pascual no n'han trobat mencions documentals; però el nom consta com a Cerverís en diversos mapes i llibres. J. Coromines ens diu que ell ja havia trescat força per aquestes carenes ja abans de 1930, i havia sentit dir sempre "*serberís o pudserbeís*" a gent local senzilla fins abans de recollir els topònims a l'engròs en aquesta rodalia; i mossèn Pascual digué que havia sentit "*sebrís*"; l'Amigó afegeix que ha sentit "*seberís*" (amb una segona "e" "*poc perceptible*"). Mossèn Pascual reconegué que a algú altre se sent "*serbrís*" i fins potser "*serberís*", i que és nom poc conegut a Vilallonga però que ell l'havia sentit sense la primera "r" (és un nom que té dues "r" separades, d'aquesta manera és un fet corrent l'eliminació dissimilatòria). "*Cerverís* és senzillament un derivat de "*cervo*", com Puig Cerver o Mont Cabrer.

Format com “*Porquerís, Porquerisses, Vaquerisses*; com el *Pic de Castellisard, el Pas del Cabirol, la Costa Cabirolera*; com la *Torre de Cerredo*, el cim suprem dels “*Picos de Europa*” (*Cirrum Haeduum* = *cerro dels cabirols o cabrits*), que s’enfronta, a través d’una estreta canal, amb la “*Peña de los Cabrones*” (De la mateixa manera, al peu mateix del cim del Cerverís hi ha les Cabres d’En Barceló. I pensen que els cèrvols del Cerverís potser no eren el cèrvol prehistòric (que també abunda per allí) sinó isards o cabirols, nascuts de cabres salvatges.

Feitús.- Nom original “*Fracturis*” (muntanya trencada). Document Feiturs (1274). Ha perdut la “*r*” i ara s’anomena “*Feitús*”.

Coma de l’Orri.- (Barraca) (“*Hórreo*” en Basc) Refugi per al pastor. També d’aquí, el nom dels formatges d’orri.

Les Arbretes.- Dalt de Setcases hi ha gent que en diuen “*Bretes*” - Blanques - Negres. Bretes; es produeix l’eliminació dissimilatòria de la “*r*”, i sovint la vocal anterior a un accent s’elimina i s’explica que antigament deien “*Bretes*”.

Gra de Fajol.- Comparança amb un gra de fajol, (per fer farinetes).

Puig Morens.- Camí que hi ha a la Cerdània que va cap a l’Aude (França). Amb escrits antics se’n deia; Pi Morent (que està morint).

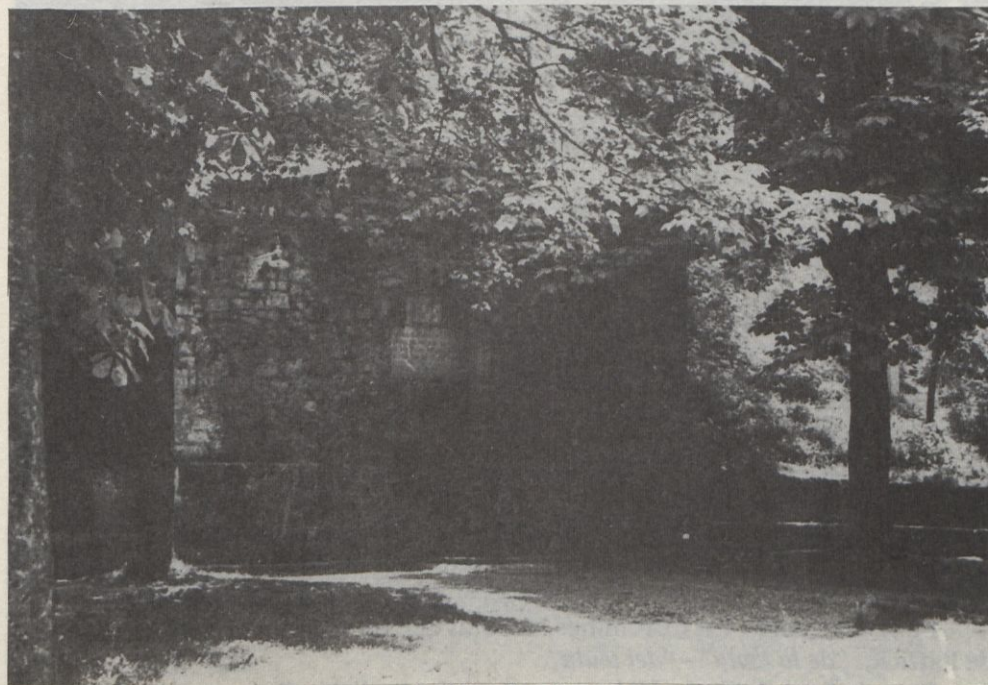
Pla Condal.- Gran planície herbada en amunt de Maians, sota la Canya i Puig Cerverís, ja *Plano Comitale* en l’any 1297. Fóra un error de voler canviar això en pla Comtal, i no perquè no vagi significar aixó mateix (*Plano Comitales* en document de 1297), sinó perquè tothom ho ha pronunciat sempre amb -d- i sense castellanisme; ja el català més arcaic de l’edat mitjana oposa generalment l’adjectiu “*comtal*” al substantiu “*comte*”, i la divergència en la data de la síncope es justifica per la diferent posició del grup consonàntic respecte de l’accent. Aquests pasturats degueren pertànyer als comtes o als poders públics, mentre que no gaire lluny d’allà hi ha Plan - Cominal en el lloc de la serra de Sant Bernabè; avui diu que hi cullen farratges i patates; per tant no és perquè avui sigui comunal, sinó perquè quan Pla - Condal era dels comtes, aquest pla, que hi contrastava, pertanyia als comuns o la gent del poble; el cat. ant. “*cominal*” (per comunal) és ben conegut.

Pla d’Araniscla o la Danariscla.- Mossèn Pascual ho havia sentit d’aquella manera i J. Coromines de l’altra. És un pla amb un petit puig, però tot herbat i planer, en el lloc de la serra de Sant Bernabé (D’Abella i prop d’aquest poblet), en el camí de Pardines, damunt la Batllia. J. Coromines diu que és ben poc el que es pot dir sobre l’origen, però l’aspecte del nom és singular i invita a dir-ho. Deu ser un compost, i és improbable que aquest “*la*” correspongui a la forma originària. A la segona meitat pot haver un mot afí o igual a “*ariscla*” (algun cop masculinitzat en - cle), cèrcol que enronda alguns objectes (com ara les moles de molí), també amb afèresi “*riscla*”, que llavors designa més aviat l’aresta dels cereals i coses semblants: vénen d’Aristula, que en un altre ús s’ha convertit en “*ristol*” o “*aristol*” (cap inferior de la llança) i cosa anàloga en el bastó o gaiato dels pastors. Però també pot sortir del nom de persona “*Acisculus*” “*Iscla*”, car en els Pirineus l’evolució a Aziscle i Ariscle no constituïria ni un lleu entrebanc. Seria, doncs “*pla de n’Ariscle*”; i àdhuc és lícit de conjecturar que, dient-se primer la Plana - d’Ariscle, una metàtesi portés a la “*Pladanariscla*”, on molts haurien eliminat l’aparent masculí Pla- com a incongruent amb tot l’aspecte del nom.

La Font de Llandrius

La Mare de la Font

Ull de Ter.- En català, la "r" dels monosíl·labs sona i en els polisíl·labs es perd; per tant hauria d'ésser: "*Ull de Té*". Ull de Ter és un bon centre d'excursions. El gran poeta Verdaguer li dedicà unes boniques estrofes:

Llarguíssima pel Ter és la baixada / però per davallar un riu és llest, / troba en cada baixant una marrada, / mes si plau lo camí, s'acaba prest.

Per la balma passant de les Donzelles / no escolta el càntic dolç / amb què responen les aloges belles / als tords i rossinyols.

Les fades eren d'eixa vall mestresses, / tan sols d'elles i d'ells s'oïa el cant; / encara no hi cantaven abadesses / en lo vell monestir de Sant Joan.

No hi havia a Segúries temple encara, / ni a Camprodon castells / res hi vivia de lo que hi viu ara / sinó les flors i aucells.

FONTS

Font de la perdiu.- Una està més amunt, cap al pla de la regalèssia (pop. regalíssia), i l'altra al cap d'avall del clot.

Font Gran de Morens.- És la que serveix actualment per Vallter.

Font del Saüc.- (Sabuc). En català desapareixen a vegades les "b" entre vocals.

Font dels Abeuradors. Cast. "*abrevadero*".

Font dels Canons.- Està a sota Jace-sobat.

Font Lletera.- Llet (?).

Font Freda.- Baixant de Font Lletera, al costat del camí de Núria.

Font Mòra.- (Vilallonga).

Font de Fra-Joan.- (Setcases).

Font dels Soms.- O Fonts Altes del Ritort (Molló), soms = cims en català antic.

Font de la Miranda.- Té relació amb La Roca, ja que vol dit, castell d'observació. (Vilallonga de Ter).

Font del Vern.- O del Vicari, al clot de Can Huguet.

Font del Molí d'en Nonó.- Apel·latiu.

La Font dels Miquelets.- S'anomena així perquè uns soldats catalans voluntaris, que varen tirar a terra les muralles de Prats de Molló, varen beure en aquesta font i des de llavors se'n diu així.

Font dels Quatre Cantons.- (Dins del poble) Es diu així perquè hi ha la confluència de quatre carrers.

La Cordera.- Apel·latiu.

Font de la Plaçeta.- Plaça petita.

Font de la Plaça.-

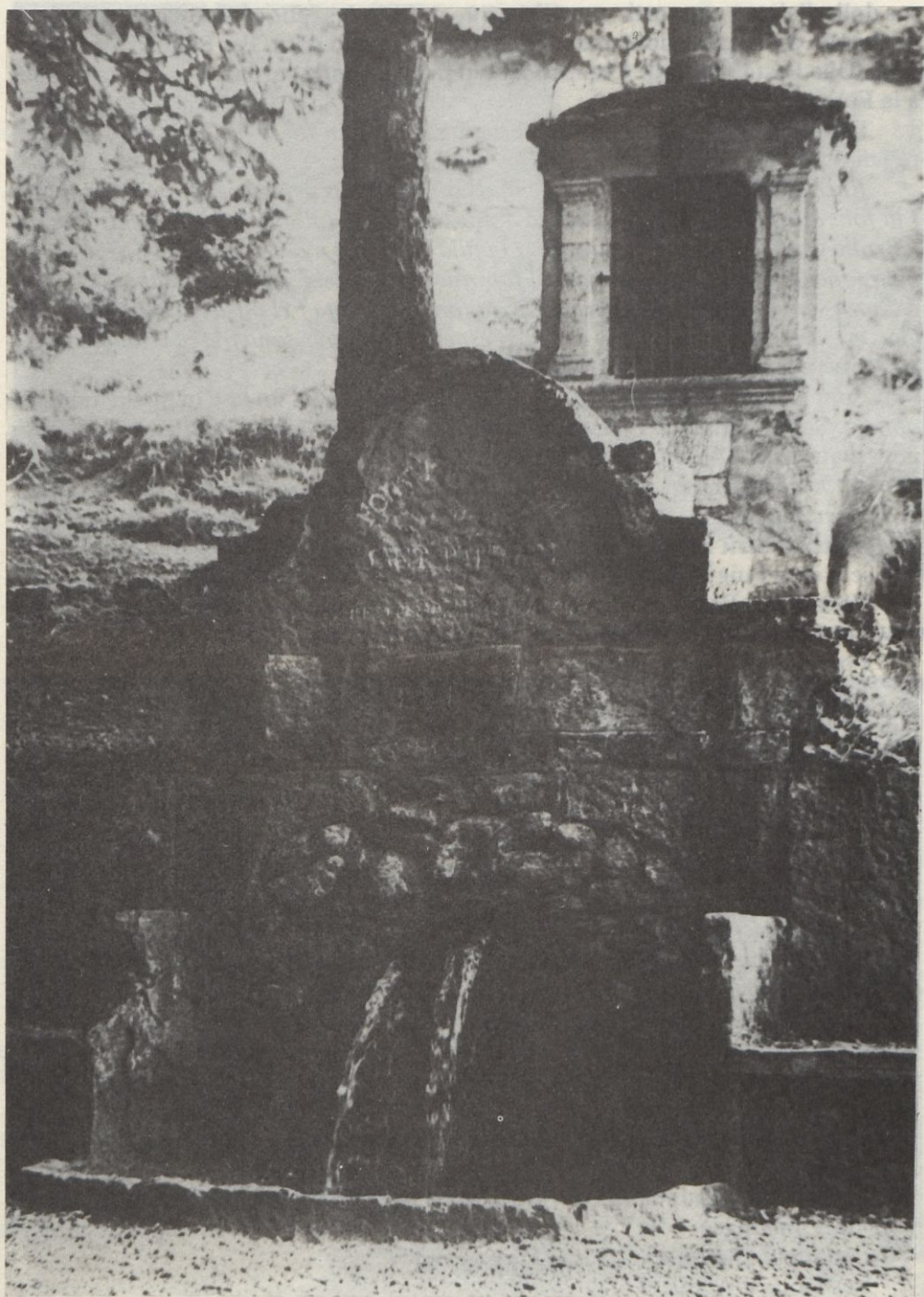
Font Nova.- Ja en el 1731, es parla del Passeig de la Font Nova.

Font de Sant Josep.- Font que està sota de "*Can Vaca Negra*" desaparegué (?).

Font del Teula.- En Coromines ha notat que de vegades canviaven el gènere de l'article. "*de la teula*" - "*del teula*".

Font de Sant Patllari.- Hi ha un oratori. La tradició, diu que els tres abundo-

La Font de Sant Patllari

sos dolls d'aigua, van sortir quan l'ase que portava les relíquies de sant Patllari, en arribar en aquest lloc donà tres cops a terra amb una pota. Per Sant Joan, i com a final de la Festa Major de Camprodon, hi puja la gent a berenar i toquen sardanes a la Font.

Font del Vern.- Hi ha moltes vernedes. El poeta Joan Mª Guasch va descriure'l així:

Racó tranquil, racó guarnit de molsa, / racó dels arbres vells, mig desmaiats, / la font que hi neix té una naixença dolça, / no té el dolor dels naixements forçats. / Brolla gentil i alegrement davalla, / la filla de la neu mai no falleix; / meitat cançó i altra meitat rialla, / és una vida en flor que resplendeix. / Jo quan baixo dels cims a l'hora santa / cerco el racó tranquil, la font que canta / el misteri sagrat del fil del glaç. / I la veig d'un tros lluny que ja m'espera / com una dona fresca i riallera / portant el càntir ple tota del braç.

Font del Boix.- Està situada a 1072 m. d'altitud. És un lloc on hi ha molts de boixos. Sembla que Maragall s'inspirà i començà en aquest lloc aquella bonica poesia que titulà "*les muntanyes*", que comença i acaba amb les següents estrofes:

A l'hora que el sol se pon / bevent al raig de la font, / he assaborit els secrets / de la terra misteriosa.

Font de Sant Josep.- Anomenada ara d'en Llandrius, nom de la muntanya que se'n deia Puig Llandrius.

Font de les Espones.- En el camí antic de Can Moi, Rocabruna i Molló.

Font de Can Moi.- Nom d'una herba que en deien "*Moi*".

Font del Molí de Can Moi.-

Font del Ferro.-

Font de les Violes.-

Font del Forat.-

Font del Salic.- (Desapareguda)

La Font Calenta.-

La Font de les Lleteres.-

La Font del Remei.- Hi ha la de baix al Santuari, i la de dalt que ve de sota els Castelletes. (Font de la Brugada).

Font Rubí.- Sobre els plans de la Batllia (masia).

Font Grifeu.- És al capdamunt de les planes prop de la carretera que trenca cap a Font Rubí.

La Font del Forat.- És al capdamunt de Feitús.

La Bona Font.- Cap a Espinauga (font d'on prenem l'aigua al poble de Camprodon).

La Font Borratxa.- A davant de Can Sans (Vilallonga de Ter).

La Font de la Pubilla.- Es troba sobre "*La Sala*" (masia) de Vilallonga, al Coll de la Nou.

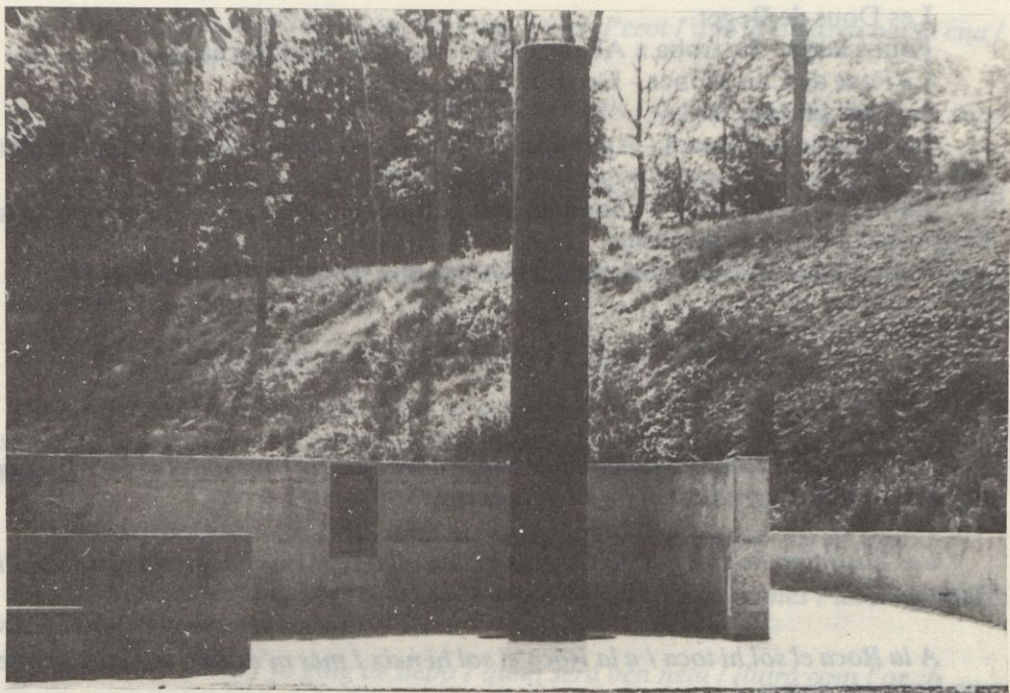
La Font de la Pubilla.- És un altra font a mig curs de la torrentera (sota la Planella de Vilallonga).

Font de l'Abeurador.- Sota "*Puig Cerverís*".

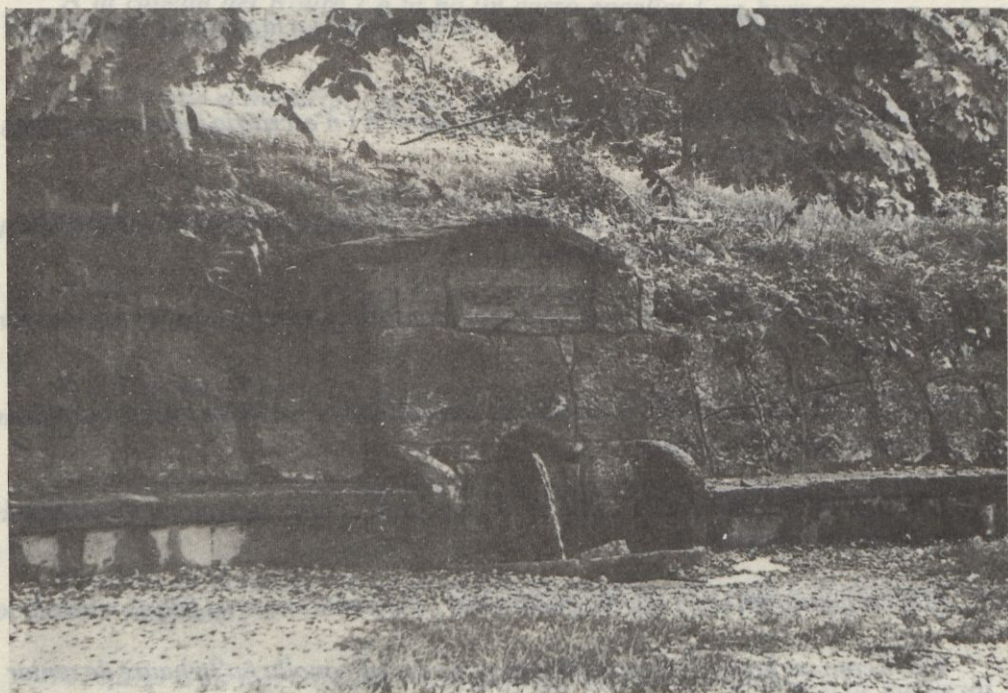
Les Dous d'Abella.-

Les Dous de Fabert.-

La Font Nova

La Font del Boix

Les Dous de Beget.-

Font Llarga.- Es troba a Abella (sota la serra de sant Bernabè).

La Font de Can Moner.- Es troba al mig del vernedar.

La Font de Can Bola.-

La Font de la Forcarà.- Apel·latiu. (1461-62) Hi havia el Mas Forcarà. Hi ha qui diu: "Furcrà". Prop del poble de Camprodon.

La Mare de la Font.- S'anomena així perquè hi havia la mareta que portava l'aigua cap a les fonts del poble.

Font d'Urdias.- Es troba a la vora de la Mare de la Font. Nom celta (?).

CORRANDES

Les noies de Prats de Molló / totes són tral·les / els (hi) agrada el vi bo / l'aigua no gaire / els (hi) agrada el vi bo / i l'aigua no. /

Les nostre no ho fan pas així, / sols beuen aigua / no els hi agrada el bon vi / i l'aigua si. /

A la Roca el sol hi toca / a la Roca el sol hi neix / més m'estimo la Pepeta / que una bossa de diners. /

A la Roca el sol hi toca / si no hi toca, hi ha tocat / i a la plaça de la vila / tinc el meu enamorat. /

Si la mar es tornés tinta / i les muntanyes paper fi / n'escriuria jo una carta / per l'amor que hem fa patir. /

La noia de Llanars / tu jove de Salarça / no t'hi vulguis pas casar / que no tindries prou vianda / per poder-la afartar. /

A Llanars hi ha una noia / que ha pogut enamorar / a un jove de Salarça / i s'hi voldria casar. /

Corrandes són corrandes / corrandes són cançons / no hi ha millor barreja / que minyones amb minyons. /

Diu que en té una barca / i que m'hi gronxarà / i amb un ventall de palma / m'esquivarà els mosquits. /

Més val que no em casi / que em quedi solter / d'aquesta manera / feliç jo viuré. /

Viuré com un home / sense maldecaps / no tindrè canalla / n'hi hauré de rentar els plats. /

Mare de Déu de Cabrera / ajudeu-me a n'en Perot / que té el burro per la cua / i no el pot atrapar enlloc. /

Ai Marieta cistellera / vos que sabeu fer cistells / feu-me una cistella / per anar a collir clavells. /

Si voleu menjar all-i-oli / aneu-hi al meu carrer / que la porca de la dona / s'ha cagat en el morter. /

Aquí dalt de la muntanya / un cucut hi ha cantat / quan les cabres portin llana / les dones faran bondat. /

Borra pixarada / cap d'arangada / borra pixador / cap d'arangador. /

Marieta del saco bermejo / que jo te fastejo / si et vos casar amb mi / mai més serem pobres / en tinc un armari molt ben arreglat / un topí sense ansa / i un esclop foradat. /

Tot aixó serà teu si et cases amb mi / un plat i una olla i un tros de topí. /

Escolteume - mon poble / pareu-hi atenció / cantaré les coples / direu que tinc raó. / (del meu Camprodon) /

La nostra vileta / fa goig de debò / quan serà ben neta / lluirà com l'or. /

A la capella del Roure / n'hi ha un carro encallat / un burro que no es pot moure / que en el fang està clavat. /

Ara diu que el municipi / ja han acabat els diners / ara veies quin desfici / tot això semblen femers. /

El carrer de València / tot ell és un fangal / però preneu-hi paciència / i passeu pel Camidal. /

Al carrer d'en Roc i Planes / més avall del Pont Nou / el que hi passa una vegada / ja en té ben bé prou. /

A la Frigona i Placeta / si hi aneu hi trobareu / gossos amb la cua drete / i gats morts per tot arreu. /

De la capella del Roure / fins allà baix al Planet / han començat a remoure / per deixar-ho pla i ben net. /

Al carrer de València / ja no hi ha tant de fangeig / ara amb tota decència / hi podem fer un passeig. /

Pel carrer d'en Roc i Planes / més avall del Vell Pont / dóna gust de passar-hi tot anant / cap a la font. /

L'assalt dels lladres

(Tonada de "Una matinada fresca")

Una cançoneta nova / bé la sentireu cantar. / Treta n'es de dotze lladres / que varen anar robar. / Ja en venten tres trucs a la porta; / la mestressa diu: - Qui hi ha ? / - Som dotze amics de l'amo / que hi volem enraonar. / - L'amo n'és anat un xic fora / i luego tornarà. /

Ja en venten cop a la porta, / ja la varen desbotar. / Ja me'n troben an el amo / allà dalt en el replà. / La primera punyalada / ja l'en varen travessar. / La segona punyalada / ja l'acaben de matar. / La mestressa i la criada / ja se'n posen a cridar. / Criden: - Via fora, lladrès, / que ens acaben de matar ! / S'escaigué passar una ronda / allà baix a l'Empordà. / De dotze lladres que n'eren / tots els varen agafar. /

El Dallaire

(Tonada de "La presó de Lleida")

Si n'hi havien tres dallaires / que en dallaven un prat, / si n'hi ha una xica rossa, / petita, bonica, / que els hi porta l'esmorzar, / petita com va.

Si n'hi ha una xica rossa / que els hi porta l'esmorzar; / ja n'hi ha un dels tres dallaires, / petita, bonica, / que ja no en pot esmorzar, / petita com va. / Si n'hi ha un dels tres dallaires / que ja no en pot esmorzar; / bé em diràs tu, dallaire, / petita, bonica, / per què no en pots esmorzar, / petita com va. / Bé em diràs tu, dallaire, / per què no en pots esmorzar. / Pel teu amor, minyoneta, / petita, bonica, / amb tu em voldria casar, / petita com va.

El Divino

(Cant de Pasqua)

El divino vull cantar / del bon Déu el ver Messias / de la mort i passió / que el Divendres Sant patia; / de com estava allà a l'hort / amb el cor ple d'agonia. /

Ja en baixa un àngel del cel / davant seu s'apareixia; / diu-li que n'ha de morir / si el món salvar volia. / Moriré pel pecador, / compliré la profecia. /

Ja en vénen els jueus / amb gran ràbia i gran malícia; / n'agafen el fill de Déu / i el prenen i el lliguen. / Quan me l'han pres i lligat / a Pilat l'en remetien. /

Pilat l'en féu assotar / amb uns assots molt malignes. / Pilat l'en féu coronar / amb setanta-dues espines / Pilat l'en féu clavar en creu / en una creu molt terrible. /

Bon Jesús n'és mort en creu, / no li fàceu heretgia / que si heretgia li feu / a l'infern us tiraria / en un profundo d'infern / que per sempre duraria. /

Pensa-hi, pensa-hi, pecador, una horeta cada dia, / en la mort i passió / que el Divendres Sant patia. / El divino és acabat, resem-ne una avemaria. /

Nota.- Totes les corrandes han estat recollides per Mn. Julià Pascual i Pagès, de 60 anys d'edat, veí de Camprodon, el qual les havia sentit del seu pare i de la seva mare, nascuts a finals del segle passat.

Llista alfabètica de la precedent toponímia

MASIES

Bac, Can, / Balmeta, La, Balocell, El, / Barmateres, Can, / Barrancot, El, / Barraquet, Can, / Barruda, / Batlle, Can, / Batllia, La, / Batlló, Can, / Bellabriga, La, / Bes, El, / Blanc, Mas, El, / Boixeda, La, / Bolateres, Les, / Borgarès, Les, / Borrasser, El, / Buc, El, / Cabanyes, Les, / Campa, La, / Carol, El, / Casanova, La, / Casetes, Les, / Castanyer, El, / Comota, La, / Cortades, Les, / Costa, Can, / Cotet, Can, / Cros, El, / Fabert, / Farga, La, / Farga, La, / Ferrers, Els, / Fia, La, / Fogonella, Can, / Fonts, Les, / França, Can, / Gabatx, Cal, / Gallina, Can, / Grau, El, / Gironella, La, / Griu, El, / Guillot, El, / Homs, Els, / Huguet, Els, / Jaça, La, / Jana, Can, / Jaumeta, Can, / Julià, Mas, / Junons, / Llinàs, El, / Noi, Cal, / Nonó, Molí d'en, / Maçana, La, / Marçal, Can, / Mariner, El, / Masó, La, / Miàs, El, / Molladar, El, / Moner, Can, / Morer, El, / Pairó, Can, / Pascal, Can, / Pere Jan, Can, / Pere Pau, Can, / Pernam, Can, / Peuxa, Can, / Planella, / Planelles, Les, / Pomer, Mas, / Puja Francó, / Puixeu, El, / Putxulina, / Quer, El, / Quera, La, / Ralic, Can, / Ribera, Can, / Ric, Tal, / Ricart, El, / Riferet, El, / Rodà, El, / Rodó, Cal, / Sala, La, / Salelles, Can, / Sans, Can, / Sau, Can, / Sayol, El, / Seguer, El, / Serres, Les, / Sibilla, El, / Sitjar, El, / Sola, Casa, / Solà, Casa, / Solà d'avall, El, / Solà d'amunt, El, / Solans, Els, / Sunyer, El, / Surroca, Can, / Tech, Cal, / Teulària, La, / Tosquera, La, / Tremoledes, / Tubert, / Vaca Negra, Can, / Ventós, Mas, / Vilà, La, / Vilàs, El, / Vinardell, El, / Xecó, Can, / Xenturri.

MUNTANYES

Agudes, Pic de les, / Alec, Collada de l', / Anariscla, Pla d', / Antoni, Bac de Sant, / Antoni, Bosc de Sant, / Antoni nou, Sant, / Antoni vell, Sant, / Arbretes, Les, / Arcons, Puig dels, / Ares, Puig de Coll d', / Arques, Pla de les, / Artiga, Puig de l', / Arrenca Fels, Pujada d', / Ars, Pla de l', / Ascensió, / Ase, Esquena d', / Bases, Pla de les, / Bastimens, / Bau, Coll de la, / Bonaire, Collets de, / Bonaire, Pla de, / Bou, Pas del, / Bullici, Puig d'en, / Cabirol, Collet del, / Canamars, Coll de, / Caràs, / Carboners, / Carlat, / Caroses, Les, / Castellets, Els, / Cavallera, Serra de, / Ceveris, Puig, / Clotegalls, Els, / Colom, Roca, / Coma Negra, Pic de, / Condal, Pla, / Costabona, / Costinyola, La, / Creueta, La, / Cubell, Puig, / Devesasses, Les, / Dona, Pic de la, / Duy, 39, / Esqueis, Els, / Falgars, Mont, / Fajol, Gra de, / Feitús, / Fembra morta, / Fonda, Collada, / Geganta, Coll de la, / Joan, Hortoi de Sant, / Lladres, Puig dels, / Llarga, Coma, / Lliens, / Lliens, Pla de, / Llisa, Roca La, / Llobra, Vall, / Llosa, Congesta de la, / Llosa, Pic de la, / Magre, Camp, / Maïans, / Mal-rem, Coll, / Mantet, Portella de, / Maries, Bac de les, / Marrana, Coll de la, / Moixons, / Monars, Basses de, / Morell, Bac, / Morens, Puig, / Negre, Camp El, / Nevà, Serra del, / Nousants, / Ocells, Collet dels, / Ocells, Serrat dels, / Oms, Coma dels, / Ou, Puig, / Pitança, Portella d'en, / Pixadors, Coll del, / Prats,

Collar de, / Primavera, Pla de la, / Ramon, Planes de Sant, / Remei, Collet del, / Rocabruna, / Rubi, Font, / Ruc, Puig del, / Siern, Coll de, / Sitjar, Basses del, / Subirana, Coll, / Ter, Ull de, / Trui, El, / Vernedell, Coll de, / Xuriguera.

RIERES

Abella, Riera d', / Carboners, Riera de, / Espinalva, Riera d', / Faitús, Riera de, / Maians, Riera de, / Pelonchano, Riera de, / Rodà, Riera de, / Triterens, Riera de, / Vall-Llobra, Riera de.

RIUS

Ribort, / Ter, El.

TORRENTS

Bena, Torrent de la, / Catllà, Torrent del, / Cordoní, Torrent del, / Dob, Torrent del, / Dòus, Les, / Duy, Torrent del, / Esqueroses, Torrent de les, / Grau, Torrent de la, / Llanarès, Torrent del, / Negre, Torrent, / Orri, Torrent de la Coma d', / Pastuira, Torrent de, / Pedreres, Torrent de les, / Podrit, Torrent, / Pontiró, Torrent del, / Ritortell, / Saiol, Torrent del, / Serradell, Torrent del, / Torrentera, La, / Turul·lura, Torrent de, / Vallvigil, Torrent de.